

Київський УНІВЕРСИТЕТ

ГАЗЕТА КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

№ 10 (2287) грудень 2018 р.

ЗАСНОВАНА 25 ЖОВТНЯ 1929 РОКУ

kunews.knu.ua

Місія тривалістю у 175 років

Фото Наталії Стародуб

Ластівкою зі «Щедрика» літала пісня над залом Національної музичної академії – народна хорова капела «Дніпро» нашого Університету відзначала своє 175-річчя грандіозним концертом.

Найдавніший хоровий університетський осередок України веде свою історію ще від першого десятиліття існування Університету Святого Володимира. Понад 100 років тому саме цей колектив під керівництвом Олександра Кошиця вперше виконав «Щедрика», якому судилося стати найвідомішим Різдвяним гімном планети.

Майже ровесник самого Університету, колектив «Дніпра» і сьогодні залишається справжньою лабораторією української хорової музики. Представляючи Україну у своїх численних закордонних турне, виборюючи високі нагороди престижних фестивалів, хор виступає справжнім послом доброї волі, підкреслив у своєму привітанні від адміністрації Університету проректор Петро Бех і вручив нагороди керівництву й

учасникам славетної капели, передав вітання представникам кількох поколінь хористів, які завітали на свято.

Про історію успіху й сьогодення творчого колективу розповісти найкраще може тільки музика. Вона й панувала на святі. Народна хорова капела «Дніпро» під керівництвом Ірини Душейко зачарувала переповнену залу сучасною акапельною музикою спільно з хором університету м. Вільнюс. А коли у другому відділенні до них приєднався симфонічний оркестр «Золоті ворота Києва» під орудою добре відомого університетським слухачам диригента Сільвіо Вілера – простором переконливо заволодів Моцарт. Його «Реквієм» на всю красу голосів понад ста університетських хористів і довгоочікуваного соло чародіїв із Національної опери України – Ксенії Бахрідінової-Кравчук, Ірини Петрової, Дмитра Кифорука та народного артиста України Тараса Штонди – і став апофеозом концерту.

На добрі справи у Новому році!

Вітання ректора з прийдешніми святами

С. 2

Науковці, що дивують світ

2018-й на університетській карті перемог

С. 3, 4

Людство – єдине ціле, і права належать усім

Загальна Декларація прав людини не втрачає актуальності й на 70-й рік після визнання

С. 5

Музичного вам року, панове!

Інтерв'ю з Тарасом Штондою – ексклюзивно для газети «Київський університет»

С. 6

#КНУ дайджест подій

УКАЗОМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Орден «За заслуги» II ступеня нагороджено декана факультету комп'ютерних наук та кібернетики **Анатолія Анісімова**

Орден «За заслуги» III ступеня нагороджено декана факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем **Ігоря Анісімова**.

УКАЗОМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

присуджено премії для молодих вчених 2018 року:

доцентів факультету комп'ютерних наук та кібернетики **Олександр Мариничу**, доцентів економічного факультету **Тетяні Мурованій**, інженерів Інституту високих технологій **Ользі Пилиповій**, інженерів факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем **Артему Нікітенку**, асистентів факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем **Андрію Сальнікову**, асистентів факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем **Євгену Слюсарю**.

✓ **10 грудня** – у 70-ту річницю прийняття Загальної декларації прав людини КНУ долучився до глобальної акції #SaveOlegSentsov

✓ **7 грудня** – ректор Леонід Губерський виступив на загальних зборах НАН України з нагоди відзначення 100-річчя її заснування.

✓ **7 грудня** – кафедра обчислювальної математики факультету комп'ютерних наук та кібернетики і компанія Ring Ukraine уклали угоду про співпрацю, одним із пунктів якої є призначення іменної стипендії студентам факультету за відмінне навчання та активну наукову роботу. Першим стипендіатом став магістр 1 року навчання Костянтин Токар.

✓ **7 грудня** – спільна конференція КНУ та Варшавського університету, присвячена досвіду участі Польщі та України в європейській системі захисту прав людини за участі Посла Польщі в Україні Яна Пекло. Закриття школи польського права.

✓ **3 грудня** – народна хорова капела «Дніпро» нашого Університету відзначила своє 175-річчя грандіозним концертом у Національній музичній академії імені П.Чайковського.

✓ **30 листопада** – II Міжнародна науково-практична конференція «Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України» у КНУ за участі представників зі США, КНР, Німеччини, Австрії, Італії, Польщі, Румунії, Норвегії, Швейцарії, Чехії, Словенії, Індії, Алжиру, Азербайджану, Молдови та правоохоронних й військових формувань України.

Святкове вітання ректора

*Шановні викладачі, співробітники, студенти, аспіранти і докторанти!
Дорогі друзі!*

Щиро вітаю всіх вас з Новим 2019 роком та Різдвом Христовим!

2018 рік був непростим для нашої держави та університету. Триває неоголошена війна на Сході України, яка впливає на наш поступальний розвиток.

В цю нелегку годину колектив університету виявляє єдність та згуртованість, є активним учасником у всенародній боротьбі за збереження територіальної цілісності та суверенітету нашої держави. Університетська спільнота своєю невтомною працею розвиває вітчизняну освіту і науку, підносить культуру і духовність. Свідченням цього є стабільне поліпшення місця КНУ у світових університетських рейтингах.

Прийдешній 2019 рік буде для нас особливим – адже восени відзначатиметься 185-річчя університету. Переконаний, що і в ювілейному році матимемо якісні академічні здобутки, нові наукові результати, досягнення в розбудові матеріально-технічної бази, збагачення наших цінностей.

Зичу всім членам університетського колективу міцного здоров'я, довгих років життя, подальших звершень, щастя і добробуту! Нехай у нашій оселі завітає радість, а на Українську землю прийде жаданий мир!

З Новим роком! З Різдвом Христовим!

**З повагою та найкращими побажаннями,
ректор Леонід ГУБЕРСЬКИЙ**

Болонський процес і розвиток вітчизняної вищої освіти

Володимир ЛИТВИНЕНКО

Українські науковці проаналізували роль Болонського процесу в розвитку вищої освіти України під час VII Міжнародної науково-практичної конференції «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу», що відбулася 27 листопада у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Учасниками конференції стали понад 160 осіб з України та європейських країн. Показово, що 120 із них – керівники вітчизняних закладів вищої освіти.

У вітальному слові до учасників ректор Леонід Губерський зазначив: «Проведення конференцій, присвячених актуальним проблемам розвитку освіти, є традицією для нашого університету. Показово, що напрацьовані на таких заходах результати впроваджуються в

освітній процес нашого університету».

У вступній доповіді перший віце-президент НАПН України Володимир Луговий нагадав, що саме перша конференція з питань імплементації Болонського процесу в Україні у 2012 році була майданчиком для розробки нового Закону України «Про вищу освіту». Про важливість реформ у сфері вищої освіти зазначив у своєму зверненні директор Британської Ради в Україні Саймон Вільямс. Саме завдяки Болонському процесу, на його думку, розвиток вищої освіти в Європейському Союзі в останні десятиріччя набув такої динаміки. Тому Велика Британія, незважаючи на ускладнення стосунків із ЄС, усе ж не буде відмовлятися від Болонського процесу.

– Нас усіх об'єднала одна ідея: українська вища освіта може бути включена до європейського освітнього про-

цесу вищої освіти, – розпочала свій виступ міністр освіти і науки України Лілія Гриневич. – Я розглядаю Болонський процес саме як запровадження тих інструментів, які допоможуть нам по-справжньому зробити конкурентною нашу вищу освіту.

Також у своєму виступі пані міністр окреслила коло питань, які безпосередньо пов'язані з імплементацією Болонського процесу в українській освітній простір. Зокрема, щодо академічної мобільності студентів і викладачів, побудови системи внутрішньої і зовнішньої якості освіти, яка ґрунтується на довірі. Порушувались також питання утвердження академічної доброчесності, вдосконалення національної рамки кваліфікацій та створення національного агентства кваліфікацій, а також нової рамки вимог до захистів дисертаційних робіт докторів філософії.

На протидію агресії

У День Збройних сил України на щоглі біля Червоного корпусу між державним і університетським прапорами замайоріло знамено Військово-Морських сил України. Представники університетської спільноти урочисто підняли його на підтримку українських моряків, захоплених у полон російським агресором.

– Ми висловлюємо підтримку і шановуємо пам'ять усіх поколінь Збройних сил України. І насамперед сьогоднішнім воїнам: і тим, хто перебуває на передовій, і тим, хто тут, у тилу, забезпечує спокій нашого народу у нинішніх непростих умовах, – наголосив ректор Леонід Губерський на церемонії підняття прапора ВМС ЗСУ. – На знак солідарності з нашими моряками ми піднімаємо прапор, який прибув із флагмана українського флоту – фрегата «Гетьман Сагайдачний».

Кількома днями раніше Вчена рада Університету на своєму позачерговому засіданні прийняла заяву про засудження російської агресії проти України, у якій:

вимагає від керівництва РФ негайного звільнення українських військових моряків та повернення кораблів ВМС України;

підтримує запровадження режиму воєнного стану;

закликає народ України до згуртованості, витримки та цілковитої підтримки Збройних сил України;

просить світову спільноту всебічно сприяти деескалації окупації в Азовському морі та в усіх інших напрямках; закликає університетську спільноту до об'єднання щодо захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

Японська класика українською

Прес-центр КНУ

Премію Кабінету Міністрів України імені Максима Рильського за 2017 рік вручив Віце-прем'єр-міністр України В'ячеслав Кириленко аспірантці Інституту філології КНУ Ніні Баликовій. Вона здійснила перший український переклад шедевра світової класики – збірки оповідань японського письменника XIV ст. Кенко-хоші «Нотатки знічев'я».

Урочисте вручення відбулося в Київському літературно-меморіальному музеї Максима Рильського.

В'ячеслав Кириленко від імені Уряду привітав перекладачку і подякував за наполегливу і складну роботу, побажав подальших успіхів у творчій і перекладацькій праці.

«Я знаю, що Ви доклали багато зусиль, вивчали японську та давньояпонську мови. Цей переклад став подією в літературному і перекладацькому житті України. Таку роботу переоцінити важко, прихильників японської літератури та поезії в нашій країні чимало», – наголосив В'ячеслав Кириленко.

Участь у заході також взяла директор Фонду Максима Рильського «Троянди й виноград», онук поета Максим Рильський, літературознавці, письменники, перекладачі.

«Нотатки знічев'я» – шедевр світової класики, збірка оповідань та легенд про минуле Японії, які створив письмен-

ник і буддійський монах XIV століття Кенко-хоші. Це один із найкращих творів у жанрі дзуйхцу японської класичної літератури доби Середньовіччя, збірка перекладена багатьма мовами світу. Ніна Баликова здійснила перший переклад українською та доповнила його коментарями і поясненнями. Книгу підготовлено і видано державним спеціалізованим видавництвом «Либідь» у 2017 році. Перекладачка вивчала японську мову та літературу в КНУ, здобула

ступінь магістра з медіа та міжнародних комунікацій у токійському університеті Васеда. Пише статті з японської мови і літератури для наукових збірників та перекладає давньояпонську класичну прозу.

Премія імені М. Рильського присуджується щороку на конкурсних засадах. Звання лауреата премії присвоюється винятково одному номінантові. Цього року було п'ятеро претендентів-перекладачів.

Науці потрібні жінки

Однією з 10 фіналісток національної премії програми L'oreal-UNESCO «Для жінок у науці» – 2018 стала представниця хімічного факультету КНУ, старший науковий співробітник Оксана Крупка. Перша церемонія вручення дипломів фіналісток та національних стипендій премії під гаслом «Світові потрібна наука, а науці потрібні жінки» відбулася 30 листопада у Києві.

Українська премія є частиною глобальної програми L'oreal-UNESCO «Для жінок у науці», що з 1998 року сприяє зростанню кількості досліджень, здійснених жінками на глобальному рівні.

На конкурс було подано 255 заявок із різних міст України. Авторитетне журі обрало 10 фіналісток.

Оксана Крупка у своїй урочистій промові подякувала фундації L'oreal-UNESCO за візуалізацію вкладу жінок у розвиток науки в Україні та за її межами, а також Київському національному університету імені Тараса Шевченка.

Звертаючись до дівчат, які будуть подаватися на отримання Премії наступного року, Оксана побажала активніше долучатися до участі у конкурсі задля популяризації жінок у науці й доведення до громадськості думки про роль і суспільну значущість науки.

ESP: 5 років із Британською радою

П'ятирічний ювілей Проекту Британської ради в Україні «Англійська мова для університетів» як одного з флагманів, що приносить якісні, ефективні та позитивні зміни у викладанні англійської мови за професійним спрямуванням, ознаменувався грандіозною подією для професіоналів – національним симпозиумом, що відбувся наприкінці листопада у Києві. Його цільова аудиторія – викладачі англійської мови за професійним спрямуванням 32 провідних ЗВО України.

Учасники проекту звітували щодо впровадження інновацій і нових підходів до викладання англійської мови за професійним спрямуванням, визначили проблеми, які існують у викладанні мови, окреслили шляхи їх усунення.

Звіт про досягнення нашого Університету, який є активним учасником проекту від моменту його започаткування, представляла на симпозиумі координаторка зв'язків КНУ з Британською радою в Україні, доцент Наталія Білоножка. У своїй доповіді вона розповіла про виконання плану дій КНУ щодо модернізації процесу викладання англійської мови у межах проекту Британської Ради «Англійська мова для університетів», затвердженого проректором Володимиром Буровим. Зокрема, заходи, які проводилися в рамках проекту: семінари, круглі столи, публікації, у яких відображено методичні засади викладання ESP, також було наголошено на принципах викладання англійської мови за професійним спрямуванням.

#КНУ дайджест подій

✓ **29-30 листопада** – директор Інституту письмового та усного перекладу та міжнародних відносин Страсбурзького університету Жан-Ів Бассоль провів відкриту лекцію для студентів Інституту філології, зустрівся з проректором Петром Бехом.

✓ **27 листопада** – міжнародна конференція «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу» у залі Вченої Ради КНУ за участі Міністра освіти і науки України Лілії Гриневич.

✓ **27 листопада** – зустріч Голови Рахункової палати Валерія Пацкана зі студентами економічного факультету КНУ за участі ректора Леоніда Губерського.

✓ **26 листопада** – урочисте зібрання з нагоди відкриття на філософському факультеті «Центру вивчення творчої спадщини Івана Франка».

✓ **23 листопада** – у холі Головного навчального корпусу – акція «Запали свічку пам'яті» до Дня пам'яті жертв голодоморів у переддень 85-х роковин Голодомору 1932-1933 років.

✓ **21 – 23 листопада** – на щорічному Міжнародному форумі інновацій Innovation Market у Міжнародному виставковому центрі представлено новітні розробки науковців нашого Університету.

✓ **21 листопада** – своє 40-річчя Музей історії КНУ традиційно відзначив відкриттям тематичної виставки – нумізматичної експозиції професора історичного факультету Миколи Щербака.

✓ **20 листопада** – кінолекторій із показом патріотичного українського фільму «Позивний Бандерас» і презентацією однойменної книги в Інституті філології.

У грудні свій ювілей святкують:

Асистент ННІ «Інститут геології» **Анжеліна Мєнасова**, доцент економічного факультету **Ірина Софіщенко**, доцент ІМВ **Максим Каменецький**, методист ІМВ **Алла Губіна**, доцент ІФ **Ольга Лефтерова**, асистент ІФ **Ю Мі Гунг**, доцент економічного факультету **Тетяна Моторина**, доцент факультету соціології **Юрій Тарабукін**, майстер ННІ «Інститут геології» **Наталія Оконішнікова**, лаборант **Олександр Бартош**, доцент юридичного факультету **Бернард Шлоер**, прибиральниця Навчально-спортивного комплексу **Тетяна Фургайло**.

Ректорат, первинна профспілкорова організація Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а також редакція газети «Київський університет» щиро вітають наших колег із ювілеями і бажають доброго здоров'я, благополуччя і творчих успіхів!

До найменшої клітини

Андрій ПУСТОВАЛОВ,
ННЦ «Інститут біології та медицини»

Ось і завершується 3-й семестр навчання іноземних студентів в ННЦ «Інститут біології та медицини». Незабаром іспит із важливої дисципліни «Гістологія, цитологія, ембріологія». Другокурсників уже не лякають ані обсяги матеріалу, який слід ретельно готувати на кожне заняття, ані тести поточного контролю, що складаються в спеціально розроблених комп'ютерних програмах щозаняття.

Велику увагу викладачі приділяють не лише отриманню якісних теоретичних знань, а й набуттю практичних навичок, що вкрай важливо для майбутніх лікарів. Тому вивчення кожного органу і тканини закріплюємо на практичних заняттях, де розглядаємо відповідні демонстраційні матеріали. Студенти впевнено ставлять під мікроскоп і вивчають гістологічні препарати – гістологію не-

можливо успішно засвоїти без вивчення досить тонкої і водночас різноманітної структури тканин за допомогою сучасної оптики. Спочатку налаштовують загальне зображення препарату на малому збільшенні, а потім об'єкт переводять на велике – для більш ретельного вивчення. Студенти роздивляються характерні складові органу чи тканини на ультраструктурному рівні. Після перегляду препарату слід змалювати у лабораторному альбомі, супроводжуючи малюнок необхідними позначками.

Таким чином студенти отримують усі необхідні знання про будову і особливості функціонування мікроскопічних структур. Можна бути впевненими, що після такої ретельної та багаторівневої підготовки майбутні лікарі не лише успішно складуть іспит, а й надовго запам'ятають весь отриманий за період навчання матеріал і незабаром активно використовуватимуть його у своїй професійній діяльності.

Об'єднані наукою

П'ятий рік поспіль у рамках науково-практичної конференції «Об'єднані наукою: перспективи міждисциплінарних досліджень» Рада молодих вчених КНУ створює науковий майданчик для молодих науковців – представників різних галузей знань – для обміну думками і стимулювання міждисциплінарного підходу в дослідженнях. П'ята ювілейна конференція була традиційно присвячена Всесвітньому дню науки. Організатори, складаючи програму виступів, навмисно об'єднали представників різних галузей знань, стимулюючи таким чином міждисциплінарні зв'язки у дослідженнях природничих і соціогуманітарних напрямів.

Знаковою подією конференції стало спілкування з дослідниками Антаркти-

ди, яке організував аспірант ННЦ «Інститут геології» Анатолій Чернов за результатами власного досвіду досліджень на станції «Академік Вернадський».

– Конференція «Об'єднані наукою: перспективи міждисциплінарних досліджень» – це нові можливості та формат донесення інформації з різних галузей до невідготовленого слухача, – зазначає переможниця конкурсу на кращу доповідь конференції Вікторія Стецька, аспірантка ННЦ «Інститут біології та медицини». – Тут ми отримали безцінний досвід: зокрема, ми з колегою Єлізаветою Македон зробили тандемну доповідь. Мислення фахівців різних спеціальностей має різночудну різницю, і саме в цьому, напевно, і є секрет успіху такої роботи.

Дебатували по-справжньому

Ірина САХАРУК,
юридичний факультет

Відчуті себе справжніми представниками сторін у спорі, позмагатися у знанні правових норм та ораторській майстерності могли учасники II Всеукраїнських дебатів з трудового права на юридичному факультеті КНУ. У відбірковому етапі змагань взяло участь 20 команд з профільних юридичних закладів вищої освіти, 10 найкращих команд за результатами відбору пройшли до півфіналу – усного туру змагань. Півфінальні раунди проходили у форматі моделювання судових засідань. Судові

колеги формувалися зі складу реальних суддів, юристів-практиків та викладачів. Особливо відповідальне завдання стояло перед учасниками фіналу та раунду за третє місце, де колеги журі очолили судді Верховного Суду України Олег Ткачук та Єгор Краснов.

Організатори II Всеукраїнських дебатів з трудового права – Центр проблем імплементації європейського соціального права КНУ спільно з національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого та ДонНУ імені Василя Стуса за підтримки Національної академії правових наук України та ГО «Трудові ініціативи».

Від теорії до візуалізації образів

Фото Валерія Попова

Олександра КАСЬЯНОВА,
Інститут філології

У рамках заліку студенти-фольклористи здійснили реконструкцію обряду «дівич-вечір» за мотивами картини Володимира Маковського. Художник на картині зобразив традиційний весільний обряд – дівич-вечір, на якому на молоду одягали вінок, після чого вона прощалася з домом та подругами.

Як зазначили студенти-фольклористи, полотно Володимира Маковського фіксує моменти типового життя українців. Багатофігурність, яскравість барв – це картина побуту українців. Художник, як кажуть, просто вирвав момент із життя селян. Обличчя дівчат не прописані, тож засвідчують типовість. Після аналізу картини студенти оповіли про сам обряд та його особливості, відокремивши кілька його етапів.

А далі почалося неабияке етнодійство. Барвисті спідниці й білосніжні

вишиванки, пісні, танці, одягання вінка – усе це наповнило кімнату живильною енергетикою.

– Це новий погляд на твір мистецтва, – зауважила завідувач кафедри фольклористики Олена Івановська. – Студентам вдалося оживити картину. За що дякуємо викладачам, які на практичних заняттях працювали з ними упродовж семестру. Сьогоднішня подія демонструє не просто знання студентів, а й те, що є нашою сутністю, нашою душею.

Зі словами подяки колегам виступив і професор Іван Павленко, який також закликав усіх збирати народний фольклор задля збереження нашої культурної спадщини.

– Від теорії до візуалізації образів – це шлях фольклористів, завдяки яким зберігаємо нашу самобутність, – відзначила заступник директора Надія Янкова.

10 грудня людство відзначає велике свято – 70-річчя підписання Загальної Декларації прав людини (ЗДПЛ) – документу, на скрижалях якого закарбовано основи повоєнного світопорядку. Саме Декларація стала основою всієї концепції прав людини, величезним якісним стрибком у їх розвитку

Людство – єдине ціле, і права належать усім і кожному

Святкування річниці Декларації стало темою топ-подій Тижня прав людини, що прокотилися Україною. Університет активно долучається до таких заходів. ЗДПЛ – невичерпне джерело натхнення не тільки для правознавців, а й для всіх і кожного. Розповісти про неї погодився голова Європейського комітету із запобігання катуванням, віце-президент Української асоціації міжнародного права, доцент ІМВ Микола ГНАТОВСЬКИЙ:

– Декларація стала однією з відповідей людства на захиття Другої світової війни, яка спалахнула тоді, коли люди і держави загралися у національний егоїзм, у боротьбу за території, «життєвий простір», у те, хто над ким буде панувати. Завершення Другої світової дало підстави для радикальної зміни парадигми: найвищою цінністю має бути людина, права кожного індивіда. Якщо відкрити ЗДПЛ, там так і написано: «кожен має право», «ніхто не може бути...». Людство – єдине ціле, і права належать усім і кожному, тому Декларація і називається Загальною. Український переклад, до речі, хоча й правильний, але не відбиває все багатство свого англійського аналога у назві Декларації – «Universal», від «Universe», тобто Всесвіт. ЗДПЛ – це обіцянка нового світу, де кожен-кожен буде мати права. До ухвалення Декларації у міжнародному праві панувало ставлення до людини як до об'єкту: держава сама вирішувала, як вона чинитиме з людьми на її території, була абсолютним володарем. До речі, до очолюваного Елеонорою Рузвельт редакційного комітету, що розробляв текст цього видатного документу, входили юристи, які належали до абсолютно різних правових традицій. Це було важливим способом забезпечити його справжню всезагальність.

– Чому Декларація, яка навіть не є міжнародно-правовим договором, отримала таку силу?

– Попри те, що ЗДПЛ не є міжнародним договором, вона зробила значно більше, ніж будь-який міжнародний договір, адже саме Декларація сформулювала концепцію, згідно з якою права людини стали предметом міжнародної уваги та міжнародного регулювання. Це вже не суто внутрішня справа держави, це справа всіх. Крім того, саме ЗДПЛ встановила мінімальні стандарти, засади прав людини, виконання яких можна вимагати на міжнародному рівні.

Якщо на узгодження міжнародних договорів з прав людини в рамках ООН знадобилося багато часу (Міжнародні пакти про громадянські і політичні права

та про економічні, соціальні і культурні права готували до 1966 р.), то у Європі все відбувалося значно швидше. Європейську конвенцію з прав людини (ЄКПЛ) прийняли вже 4 листопада 1950 р., передбачивши не лише каталог прав людини, а ще й контрольний механізм, який складався з Європейської комісії з прав людини та Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Систему згодом оптимізували, і з листопада 1998 р. ці два органи об'єднали у єдиний ЄСПЛ.

– Яким був би світ без Декларації прав людини?

– Без Декларації не було б ані універсальної, ані регіональних систем захисту прав людини. Для України як європейської держави важливо, що ЗДПЛ є основою для Європейської конвенції з прав людини, Ради Європи, та зрештою також і євроінтеграції. Утім, завдяки ЗДПЛ права людини не є суто європейською справою, тепер такі цінності поділяє весь світ. Жодна держава ніколи не заявляла про свою незгоду зі змістом прав у Декларації – навіть Радянський Союз, який із надуманих ідеологічних причин не підтримував цей документ у момент його прийняття. Каталог проголошених у ЗДПЛ прав вписаний у більшість повоєнних конституцій держав світу і підтверджений безліччю заяв держав та міжнародних організацій. Сьогодні у фахівців не викликає сумніву статус положень Декларації як загального звичаєвого міжнародного права.

Дуже тривожно, що у сучасному світі знову з'являються ознаки національного егоїзму, люди дедалі більше відходять від увялення про людство як про єдине ціле, у багатьох державах (навіть найбільш розвинених і демократичних) починають заявляти «давайте зробимо нашу країну великою». Подібні настрої можуть призвести до того стану сомнамбулізму, коли людство спало з відкритими очима і долеталося до Першої світової війни. Через відсутність поваги до прав людини загроза світових катаклізмів аж до світової війни є як ніколи великою.

– Навіть коли не йдеться про наш збройний конфлікт з РФ?

– Звичайно, кожному болить своє. У нас взагалі таке цікаве світобачення, немовби все тільки довкола нас і обертається. Звичайно, після нападу на українських моряків у Керченській протоці світ побачив російсько-український конфлікт яскравіше, ніж раніше. Але ми ніколи не будемо першим питанням для інших держав – тільки для самих себе. Однак загальна напруженість і та легкість, з якою основоположні норми міжнародного права почали ігнорувати останнім часом у деяких державах, дуже насторожує. Для світу конфлікт в Україні, звичайно, є дуже небезпечним сигналом того, що можна порушувати основоположні принципи міжнародного права. Але не менш (якщо не більш) тривожним сигналом є заява США про вихід із Договору про ліквідацію ракет середньої дальності, бо у відповідь РФ одразу ж заявила про свої плани активізувати виробництво заборонених раніше ракет. Це дуже небезпечно, це гонка озброєнь.

– Але ж таке вже було?!

– Так, ми це вже проходили. Те, що у 80-ті все не закінчилося світовою війною на знищення, а лише розвалом Радянського Союзу – велике щастя для всього людства. Могло б бути значно гірше, бо ставки були занадто високі. Сьогодні, коли президент РФ починає проповідувати, що «ми всі підемо в рай, як мученики» – це лякає. Інколи таку маяч-

ню треба розуміти буквально, на жаль.

– Усі положення ЗДПЛ імплементовані в українське законодавство?

– У законодавство все імплементовано. Проблема, як завжди, у виконанні – тобто із організаційною складовою. В Україні є план дій із реалізації національної стратегії у сфері прав людини – дуже гарний документ, прийнятий після Революції Гідності, розроблений урядом за широкою участі громадських організацій. Але виконується він без особливої ентузіазму, ми дуже в багатьох речах відстаємо.

– В Україні є шанс на ратифікацію Римського Статуту?

– Міжнародний кримінальний суд (МКС) напряму пов'язаний із забезпеченням прав людини, адже він на постійній основі притягує до відповідальності тих, хто вчиняє найбільш масові і небезпечні порушення цих прав. Ратифікація Римського статуту МКС, так само, як і ратифікація ЄКПЛ, має бути цивілізаційним вибором України. Україна вже відкрила себе МКС, щодо неї діє Римський статут, але ми досі залишаємося поза колом держав-учасниць МКС до моменту ратифікації.

Аби привести законодавче поле України у відповідність до норм міжнародного кримінального права і майбутніх зобов'язань України за Римським статутком, потрібні масштабні зміни до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини проти міжнародного права. Ще кілька років тому група фахівців КНУ, до якої увійшли доцент юридичного факультету Костянтин Задоя та ми з доцентом ІМВ Антоном Кориневичем, разом із представниками неурядових організацій та за сприяння фахівців Міністерства юстиції України розробила такий законопроект. Тепер чекаємо, що він буде схвалений як урядовий і внесений на розгляд до парламенту.

Згадаймо, через що спалахнули Майдан і, зрештою, війна з РФ, чого остання нам не пробачила? Європейський вибір України. А європейський вибір – це насамперед права людини, не буває європейського вибору без прав людини. Не може бути щастя за чийсь рахунок, не дарма у Декларації записано «кожен...кожен»: кожен має право на життя, сповнене гідності і можливостей розвитку своєї особистості.

Спілкувалася Лариса КІТ

Дотримання норм міжнародного гуманітарного права – основа основ гуманності та людського милосердя. Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ) поширює знання про міжнародне гуманітарне право не тільки серед тих, хто безпосередньо перебуває на лінії фронту, а й серед цивільного населення, зокрема, – студентів.

У Всеукраїнському конкурсі з міжнародного гуманітарного права, що відбувся під егідою МКЧХ з 5 по 7 грудня, взяла участь 31 команда з усієї України. Продовжуючи славетні традиції alma mater, збірна ІМВ у складі Богдана Веселовського, Віри Ніколаєнко та Данила Недведького (спеціальність «Міжнародне право») отримала переконливу перемогу конкурсу і почесне звання Best Team-2018.

Бажаємо членам команди подальших успіхів та ще не однієї перемоги!

54,9% українців не намагалися захищати свої права. І ця цифра все ж менша за минулорічну. Із правовою безграмотністю боролися під час написання Загальнонаціонального тесту «Перевір свої знання права». Основною київською локацією заходу, що відбувся у рамках Всеукраїнського тижня права, традиційно стала аудиторія 329 імені М.Максимовича у Червоному корпусі КНУ.

Під захистом синьої парасольки – символу тижня права – студенти КНУ відповідали на запитання тесту водночас із представниками 24 областей України.

Запитання були різноманітними: від правового режиму воєнного стану і конституційних прав – до незаконного втручання в тролейбусі квитка.

Музичного вам року, панове!

Особливим гостем і учасником ювілейного концерту до 175-річчя хору «Дніпро» став народний артист України, один із найвідоміших басів світової оперної сцени, соліст Національної опери України Тарас Штонда. А його особливий подарунок, новорічний сюрприз для наших читачів – ексклюзивне інтерв'ю газеті «Київський університет».

Ми записували цю розмову назавтра після оголошення воєнного стану на окремих територіях України і цілком усвідомлювали обстановку й пріоритети часу. На нашу спільну думку, у такий складний час класичне мистецтво, яким Тарас Штонда і його колеги представляють Україну на сценах багатьох країн світу, є зброєю стратегічно не менш важливою за набої та дипломатію.

– Тарасе, якби золотий диск «Вояджер» записували сьогодні, які б музичні твори Ви туди включили, аби розповісти найкращі речі про людство?

– Колись людство вже вирішило, що це буде п'ята симфонія Бетховена. З невокальної музики я ще додав би другий концерт Рахманінова, шосту симфонію Чайковського. Там неодмінно має бути опера – все «Кільце Нібелунгів» Вагнера, я так його люблю, часто співаю в Європі! Також я записав би туди «Тараса Бульбу» Миколи Лисенка – тому що я українець. Я розумію прекрасно, що вона мало відома у світі, але відправив би саме її, щоб про нас знали.

– Наскільки масово має і може бути опера?

– Оперний театр давно завоював свою нішу в світі, але масовим для глядачів він може бути настільки, наскільки високою є його якість. Він давно сягнув вершини класичної реалістичної постановки. Скажімо, всі чотири опери «Кільця Нібелунгів», поставлені у Метрополітен-опера 1979 року, – це абсолютна вершина. Їх слухаєш не відриваючись (є прекрасний запис на Youtube із субтитрами), вона виглядає як справжній блокбастер: різні скелі навколо Рейну, просто з-під землі вириваються нібелунги, тягнучи золото зі своїх темних печер, – усе виглядає неймовірно реалістичним. Таке неможливо перевершити, тому оперний світ нині тяжіє до небанальної режисури, такої – до 90% у закордонних

театрах. В Україні поки що навпаки, тож маємо нагоду насолоджуватися рідкісною класичною постановкою – їх так мало у світі. Я співаю і в модернових, і у класичних, але всією душею тягнувся до реалізму.

– Більшість наших першокурсників починають свій культурний рік із відвідин Оперного театру. На жаль, часто обмежуються одним візитом. Як можна їх утримати, аби стали постійними глядачами?

– Якщо молода людина збирається до театру вперше, можливо, простіше обрати балетну, а не оперну постановку. Якщо не розуміти сюжету опери – її не просто слухати, якщо не знаєш сюжету балету – його все одно зрозумієш, бо танець скаже за себе все. Якщо все ж зупинити вибір на опері, варто прочитати лібрето ще вдома, аби не відволікатися на субтитри, а насолоджуватися співом і красою гри. Варто також обрати оперу легку для сприйняття і з найкращим акторським складом (а такий цілком забезпечує наш театр). Якщо дотримуватися цих простих порад, людина обов'язково прийде до театру вдруге, а третій

Від редакції

Щиро сподіваємося, що студентів і студенток нашого Університету так само, як і Тараса Штонду, притягуватиме прекрасна сцена Національної опери України. А ще у них є можливість послухати класичну музику у Головному корпусі КНУ, де у Музичному салоні щосереди виступають сьогоднішні й майбутні зірки світової сцени.

раз – то вже гарантовано. Головне – піти вдруге, тоді стане нашим постійним глядачем, яких ми дуже цінуємо. Власне, заради них і співаємо.

– Тарасе, костюми й грим у Ваших героїв часом такі обтяжливі. Як із цим справляються актори?

– Так, часом костюми бувають дуже важкі. У шубі Бориса Годунова мені доводилося підніматися сходами старовинної фортеці на фестивалі у Фінляндії, бо ліфт там технічно неможливий. Нині у Женеві репетирую велетня Фафнера у костюмі, що збільшує тебе вдвічі – спробуй у такому поспівати! Але артисти ніколи з цим не сперечаються, звикли співати у тих умовах, в які тебе поставить режисер. Ти ні на що не звертаєш уваги, бо маєш робити свою життєву справу, для якої ти народжений, на яку ти вчився.

– У тексті арії часто одну тезу неспішно оспівують на різні лади, висловлюючи емоцію з усіма відтінками. Наскільки важко це зіграти?

– Але ж ти розтягуєш цю емоцію на музиці – часто на геніальній! Музика, яка пройшла перевірку часом, не набридає ніколи: ти можеш розспівувати це слово і повторювати фразу, але на різній музиці, тому відтінки емоцій будуть різними. Співака це ніколи не обтяжує, він отримує насолоду від такого співу. А як це сприйме глядач – залежить уже від якісної роботи актора.

– Тарасе, Ви часто й подовгу працюєте за кордоном, маєте там великий успіх. Наскільки сильно тягне додому?

– Наскільки б добре мене не сприймали за кордоном, ніколи навіть на думку не спадало залишатися там назавжди. Я рахую дні, коли нарешті поїду додому! Як і б улюблені партії не співав на сценах Німеччини, Швеції, Швейцарії, Данії чи Фінляндії – я завжди рахую: ось уже 45 днів залишилося до повернення, ось 43, ось уже місяць. Завжди страшенно тягне додому, на сцену Національної опери – тому й рахуєш ці дні.

Спілкувалася Лариса КІТ

Шахові історії

Для міжнародного гросмейстера серед жінок і чемпіонки України з шахів Юлії Осьмак 2018 рік був вдалим. Вона дебютувала на Всесвітній шаховій олімпіаді в Батумі, звідки привезла срібну медаль. У вільний від змагань час продовжувала навчатися в Інституті високіх технологій КНУ, знялася у передачі «Олімпійські історії». Наступного року планує закріпитися у збірній, вступити до магістратури, відвідати якусь із буддистських країн. За свої 20 років Юля побувала на шахових змаганнях у 24 країнах, але з них – жодної буддистської. Найкращим новорічним подарунком вважала б поїздку на якийсь престижний шаховий турнір.)

Шахи для Юлі – насамперед гра, яка подобається їй із трьох років. По тому, скільки часу треба висидіти за дошкою, витримувати психологічні навантаження – це також спорт. Шахи – завжди свято для Юлі. Тільки не тоді, коли програєш. Але програш – плацдарм для нових успіхів!

Основна проблема шахових турнірів – читерство, розповідає Юля. Читери – шахісти, які піддалися спокусі недоброчесного використання комп'ютерної допомоги. Їх нескладно помітити – складно довести їхню недоброчесність. Побажаймо Юлі нових перемог за шахівницею і поменше читерів серед суперників і суперниць!

Містер та Міс Дипломат у новому форматі

Катерина СЕРБІНА

Традиційний захід Інституту міжнародних відносин – конкурс «Містер Дипломат» – уперше за свою історію відбувся в новому форматі і отримав назву «Містер та Міс Дипломат».

Організатори відзначають, що давно розмірковували про таку трансформацію конкурсу.

– Ми хотіли надати дівчатам такі ж можливості показати все, чого вони навчилися та досягли, на сцені головної події року ІМВ, – зазначає головний організатор Олександра Короткова. – Гадаю, нам це вдалося.

Вісім найрозумніших та найсміливіших студентів – чотири хлопці та чотири дівчини – відчайдушно змагалися за титул переможця конкурсу. Організатори відзначають, що спеціально вирішили: переможець має бути лише один. Конкурс складався з трьох етапів: вікторини, перевірки знань дипломатичного протоколу та етикету і фінального етапу – відеозапитання та промови учасника. У півфіналі експерти з дипломатич-

ного протоколу та етикету перевірили, наскільки учасники орієнтуються у культурних особливостях протоколу прийому та подарунків у різних країнах. У фінал конкурсу пройшли Сілвестер Носенко та Анастасія Лозік. У фіналі Сілвестер та Анастасія змагалися у знанні англійських промов відомих політичних особистостей: вони мали із зав'язаними очима впізнати за голосом міжнародного діяча, а також розкрити всі історичні деталі промови. За результатами відповідей фіналістів та оцінок журі переможцем конкурсу став Сілвестер Носенко! Він виграв ексклюзивну вишиванку від бренду Юлії Магдич, поїздку на два дні у Відень від туроператора «Караван», а також подарунки від спонсорів.

– Насправді готуватися до МД (так студенти скорочено називають конкурс «Містер та Міс Дипломат») неважко. Ти або готовий із народження, або займаєшся не тією справою. Складніше виходити на сцену, знаючи, що не можеш підвести тих, хто тебе підтримує, – коментує свою перемогу Сілвестер.

Реєстраційне свідоцтво КІ № 198 від 25.02.97 р.
Телефони: 239-31-65, вн. 31-65
E-mail: gazeta@mail.univ.kiev.ua
01033, м. Київ, вул. Володимирська, 60, кімн. 231

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
С. ДАНИЛЕНКО – шеф-редактор,
І. АНІСІМОВ, П. БЕХ, В. БУГРОВ, С. ГРЕЧКА,
О. ДОБРЖАНСЬКА, Ф. КИРИЛЮК, В. РІЗУН

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Л. КІТ, Г. ЧУЙКО
Дизайн та верстка:
Центр комунікацій КНУ +38-044-239-34-60

Друк –
Видавничо-поліграфічний центр
"Київський університет"
Тираж 3000 прим. Зам. № 218-9012